

Крістіан Штец,

*студент 2-го курсу факультету історії та міжнародних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКІ ВІДНОСИНИ

Договірно-правову базу для двостороннього співробітництва України зі Словаччиною складають, зокрема:

1) Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво між Україною та Словацькою Республікою - підписаний 29 червня 1993 р.

2) Договір між Україною та Словацькою Республікою про режим українсько-словацького державного кордону, співробітництво та взаємодопомогу з прикордонних питань, яка набула чинності 2 грудня 1994 р.

3) Угода між Урядом України та Урядом Словацької Республіки про повітряне сполучення, що чинна з 28 січня 1995 р.

4) Меморандум про заходи щодо лібералізації умов взаємної торгівлі між Україною та Словацькою Республікою, чинний із 7 березня 1997 р.

5) Угода між Україною та Словацькою Республікою про місцевий прикордонний рух, що була підписана 30 травня 2008 р.

5) Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Словацької Республіки про транскордонне співробітництво, чинна з 29 січня 2001 р. [1]

Інтереси України щодо Словаччини полягають у таких сферах:

1) політичній, що стосується насамперед вивчення уроків реформування та демократичного транзиту Словаччини, а також у питанні підтримки українських євроінтеграційних та євроатлантичних прагнень;

2) безпековій, що означає використання досвіду Словаччини щодо вступу до НАТО, досягнення взаємосумісності за НАТО-вськими стандартами, а також участь у регіональних безпекових ініціативах;

3) економічній, а саме у використанні переваг, які надає сусідство двох країн, посилення економічних зв'язків між прикордонними регіонами та використання нерозкритого потенціалу економічної взаємодії, зважаючи на ЗВТ між Україною та ЄС;

4) енергетичній, що означає продовження і розширення реверсу природного газу зі Словаччини до України, реалізації проектів з енергоефективності та імплементації словацьких кращих практик у цій сфері тощо;

5) гуманітарній, яка пов'язана зі словацькою гуманітарною допомогою, питаннями української меншини в Словаччині, **ТКС** тощо.

Інтереси Словацької Республіки щодо України полягають у наступному:

1) сприяти стабілізації політико-безпекової ситуації в Україні як елементі безпекової архітектури Центральної та Східної Європи;

2) гарантувати стабільність на українсько-словацькому кордоні, з єдиною країною, яка на даний час не є членом Шенгенської зони,

3) гарантувати стабільність на українсько-словацькому кордоні, а отже є ключовим щодо протидії нелегальній міграції та організованій злочинності;

4) ефективніше використовувати потенціал економічної співпраці зокрема між прикордонними регіонами, що стимулювало б економічне зростання східних регіонів Словаччини;

5) забезпечити в особі України надійного партнера щодо транзиту російського природного газу в Європу, мінімізувавши спільними зусиллями можливості реалізації проектів, що обходять їх (такі як Північний потік-2).

[2]

У сфері транскордонної співпраці важливим досягненням стало внесення змін у 2011 році в Угоду про місцевий прикордонний рух, завдяки чому були введені безкоштовний порядок оформлення дозволів, збільшення термінів перебування в прикордонних зонах з 30 до 90 днів протягом 180 днів тощо [3].

Словаччина була першою країною ЄС, з якою Україна підписала Угоду про взаємне академічне визнання еквівалентності документів про освіту (у квітні 2014 року).

Кошицький та Прешовський краї СР в рамках Карпатського єврорегіону та програм ТКС HU-SK-RO-UA 2007-2013 і 2014-2020 найактивніше співпрацюють саме із Закарпатською областю, були реалізовані декілька успішних проектів, зокрема:

Перспективи ефективної транскордонної співпраці Словаччини та України:

Очевидним завданням українського МЗС є інституційне та кадрове забезпечення словацького напрямку зовнішньої політики. Очільником Посольства має бути фахівець, який знає та розуміє словацьку специфіку.

Важливо інтенсифікувати співпрацю в рамках міжурядових комісій, звертаючись до наявного досвіду регулярнішої та ефективнішої співпраці України з іншими своїми партнерами в рамках таких комісій. [3]

Існуючі виклики двостороннього українсько - словацького співробітництва:

- Безпековий вимір - пошук та віднайдення шляхів мінімізації напливу нелегальних мігрантів на кордон України з країнами Шенгенської зони.

- Прикордонна співпраця – 1) оптимізація проходження митного контролю на КПП UA зі SK (**спільний митний контроль**);

- 2) побудова нових КПП (наприклад, на Чопському напрямку **в районі с. Соломоново та словацького міста Ч'єрна-над-Тісоу**, розглядалися також інші варіанти [4]), з метою **розвантаження існуючих автомобільних КПП «Ужгород-Vyšné Nemecké» та «Малий Березний-Ubl'a»;**

- 3) **модернізація та реконструкція прикордонної транспортної інфраструктури;**

- 4) забезпечення розвитку туристично-рекреаційного потенціалу прикордонних регіонів Словаччини та України.

- Екологічний фактор - 1) сприяння **очищенню вод закарпатських річок**, вода яких вниз по течії прямує далі на територію СР та впадає у річку Бодрог, в першу чергу – це р. Латориця та р. Уж;

2) вирішення нагальної **проблеми із накопиченням сміття та відходів по всьому Карпатському єврорегіону, особливо Закарпатської області та всієї території Українських Карпат** з метою запобігання невідворотного екологічного лиха;

3) **моніторинг за якістю атмосферного повітря** (можна слідувати прикладом пілотного проекту з моніторингу стану атмосферного повітря програми HU-SK-RO-UA 2007-2013, реалізованого на Івано-Франківщині, спільно з прикордонним румунським регіоном Марамуреш) [5].

- Економічні аспекти – 1) створення сприятливого інвестиційного-та бізнес-клімату у депресивних областях України та Східної Словаччини;

2) забезпечення активізації роботи Міжурядової Українсько-Словацької змішаної комісії з економічного, промислового та науково-технічного співробітництва [6];

3) збільшення товарообігу, активізація **співпраці по реконструкції ГТС України** [7].

- Культурний вимір - підтримання сприятливих умов для задоволення національно-культурних потреб українців на території Словаччини та словаків на українській території, **подальше сприяння функціонування „Matice Slovenskej”** та інших словацьких національно-культурних організацій на Закарпатті, **поглиблення добросусідських відносин.**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Договірні-правова база двосторонніх відносин. URL: <https://slovakia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-sk/legal-acts>

2. Інтереси України щодо Словаччини і Словаччини щодо України: «Мапа цілей». URL: http://prismua.org/wpcontent/uploads/2016/07/Aud_Ukr_Slovak_01_40_ukr.pdf
3. Малий прикордонний рух. URL: <http://eu.prostir.ua/news/251091.html>
4. Можливості для розвантаження існуючих КПП України зі Словаччиною. URL: <https://ukrop.party/uk/news/regional/3369-noviy-punkt-peretinu-kordonu-zi-slovachchinoyu-vidkriyut-bilya-uzhgoroda>
5. ENPI Cross-border cooperation programme Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine 2007-2013 Stories of cooperation. URL: https://onedrive.live.com/?authkey=%21AFv9MDXkco_zGds&cid=4AF697E7A3503F7E&id=4AF697E7A3503F7E%216014&parId=root&o=OneUp
6. Стан торгівельно-економічного співробітництва України та Словаччини. URL: https://mfa.gov.ua/mediafiles/sites/slovakia/.../Stan_torg_econ_spivrobitnyctva.doc
x
7. Словаччина виявила інтерес щодо управління українською ГТС. URL: <https://www.depo.ua/ukr/money/slovachchina-viyavila-interes-shchodo-upravlinnya-ukrainskoyu-gts-20190416949374>